

20
GODINA

MUZEJA AFRIČKE UMETNOSTI

**MAGIJA, TRADICIJA,
SAVREMENOST**

*Izbor
poklona
1977-1997*

jun 1997.

MAGIJA, TRADICIJA, SAVREMENOST

20 godina Muzeja afričke umetnosti
Izbor poklona 1977-1997.

Beograd, 1997.

Velika šefovska maska. Zair. Drvo. Vis. 70 cm.
Poklon Dragoljuba Nojmana, 1978. (Inv. br.1221)

Kada razmišljam o putu kojim sam do sada išao, jedan od neminovnih zaključaka je da sam se u knjigama (bilo sopstvenim bilo onim koje sam prevodio) bavio **raznovrsnošću sveta**. Nisu to bile samo tzv. faze momentalnih interesovanja, već dosledno povezivanje različitih iskustava. Putovao sam (na sve načine, od misaonih do fizičkih) Heladom, Indijom, Japanom i Kinom, svojom zemljom, Afrikom, Australijom, američkim kontinentom, starom i novom Evropom. I šta sam naučio? Da je Zemlja (Gea) i kulturološki - okrugla. Da je lepota sveta njegovo jedinstvo suprotnosti. Da su razlike i posebnosti pojedinačnih civilizacija sve vreme, i kroz prošlost i kroz prostor, gradile piramidu kojoj se, sva sreća, kraj ne vidi.

Svako nasleđe po sebi već je deo multikulturalne poetike. Tako ni istraživanje i očuvanje afričke tradicije nije i ne može biti izolovan čin bez posledica po univerzum.

U beogradskom Muzeju afričke umetnosti nagledao sam se najtananjih vizuelnih poruka koje su nam slate, naslušao ritmova i nagledao pokreta tela. A onda, u zimu 1997. upravo u tom ambijentu, zajedno sa Kenetom Vajtom - rodonačelnikom pojmove geopoetika, intelektualni nomadizam, ekologija duha - govorio o stvaralaštvu sveta sedeći na tvrdim, najudobnijim drvenim stolicama plemenskih poglavica afričkog kontinenta. Snimajući u tom ambijentu TV emisiju, i danas mogu da potvrdim da smo Ken i ja ispričali neke od najlepših priča od kada ih saopštavamo drugima. Čak i kao novinar znam da sam izgovorio nekoliko misli koje bih pamtio da ih je rekao neko drugi.

Posle tog iskustva bio sam (naknadno) zadovoljan i svim sopstvenim napisanim pričama o Africi koje su već otišle od mene, valjda da bi napravile krug oko Zemlje.

Vladislav BAJAC

It was a great pleasure for me to visit the museum of African Art in Belgrade. So many forms of sheer beauty to be contemplated, so many signs to be understood, so many tracks and traces to be followed through the Dogon country, the Ashanti lands, the Bambara territories - to mention only a few of the areas represented in this generous display. I remember being particularly attracted by certain bird-figures characteristic of the Ivory Coast's Senufo culture. All those forms, all those signs, all those tracks... Long live a sense of deep culture in the world! And maybe, thanks to institutions such as this, we can go, step by step, towards a sense of multibased, variedly localised world-culture.

Kenneth WHITE

Poet and writer

Professor of XXth century poetics
at Paris-Sorbonne

Founder of the International
Institute of Geopoetics

Bilo mi je veliko zadovoljstvo da pose-
tim Muzej afričke umetnosti u Beogradu.

Toliko formi čiste lepote za proma-
tranje, toliko znakova za odgonetanje,
toliko staza i tragova za praćenje što vode
kroz visoravan Dogona, kroz zemlje
Ašantija, kroz prostranstva Bambara, da
pomenem samo neke oblasti predstav-
ljene ovom zamašnom postavkom. Sećam
se da su me posebno privukle određene
figure ptica, karakteristične za Senufo
kulturu Obale Slonovače. Sve te forme,
svi ti znaci, svi ti tragovi... Živelo osećanje
dubine svetske kulture!

I možda ćemo, zahvaljujući institucija-
ma kao što je ova, ići korak po korak
prema osećanju višepolarne, raznoliko
lokalno obojene svetske kulture.

Kenet VAJT

Pesnik i pisac

Profesor poetike XX veka na pariskoj
Sorboni

Osnivač Međunarodnog Instituta za
geopoetiku

OTKRIVANJA I DARIVANJA

»Croire dans les rencontres«.

Izrastati kroz susrete.

(Rilke, Dnevnik, 1900)

Istorijska od 20 godina Muzeja afričke umetnosti u Beogradu je knjiga putopisa, knjiga utisaka i knjiga sećanja. Istorijske ljudske čežnje za drugim kulturnama, istorija susretanja, avanture duha, »intelektualnog nomadizma« i sklonosti da se svet približi, povede na zajedničku pozornicu i putovanje. Istorijska, kako bi pesnik rekao - izrastanja kroz susrete.

Muzej su stvarali zaljubljenici u Afriku, kolepcionari, zanesenjaci, tragaoci, radoznalci, veliki putnici, novatori, s »otkrovenjem« predstavljajući delice čarobnog crnog kontinenta, želeći nesebično da podele čežnju i ljubav sa drugima. Od njihovog ushićenja životom i umetnošću Afrike, ljubavi, napora, predanosti, nastajao je ovaj muzej, jedini takav u ovom komadiću istočnog sveta, proziran i čist u svojoj izvornosti, kao ta daleka, žarka, dragocena i sanjana Afrika. Prosuta na Topčiderskom brdu - »Afrika heroja, misterija i epova« uplela je tananu umetničku nit prostora u koji se uselila, nit naše savremene umetnosti koju su stvarali tako različiti i posebni: Moša Pijade, Boško Karanović i Zora Petrović.

Ta poetika »zagrljaja sveta« kulturna energija koja je zaokruživala potpuni prostor ondašnje topčiderske šume, nosila je u sebi ideju jedinstvenog sveta koji se ogledao u OTKRIVANJU I DARIVANJU.

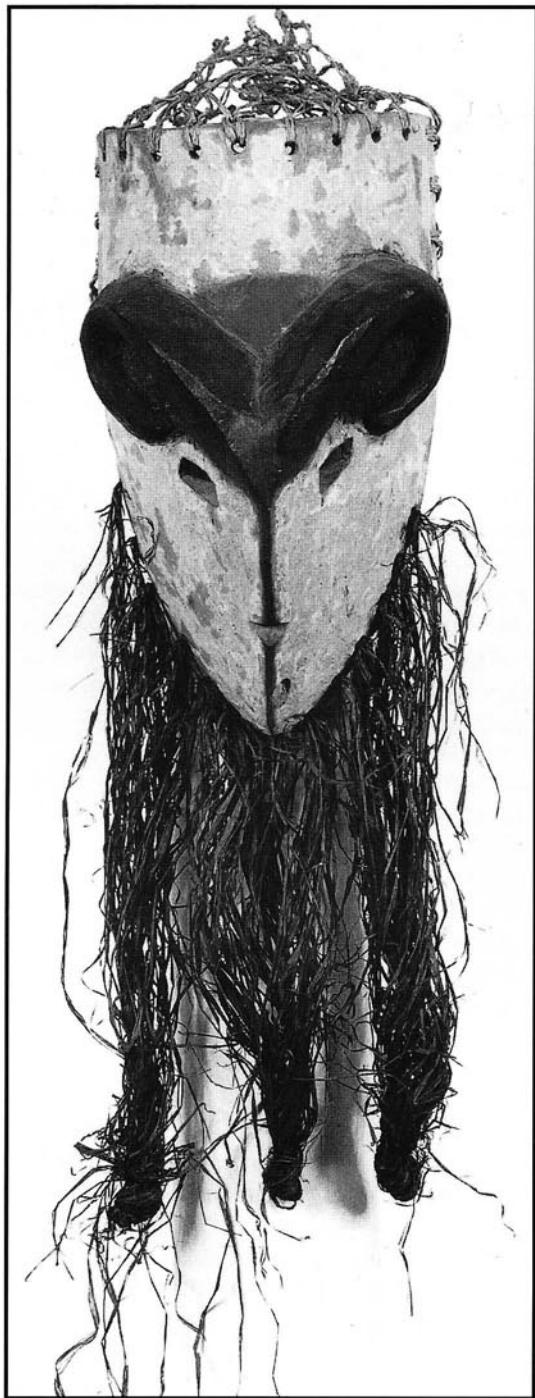
Svi ti darovi nosili su zaštitu bogova, želju za obiljem i procvatom, molbu i obećanje. Jer, »ono što se daruje« daruje se u ime nevidljivog da bi gestom povoljnog predznaka i slutnjom izobilja otpočeo novi ciklus. (J. Chevalier)

Darovi (naših) predaka, savremenika i potomaka čine da istorija jednog kulturnog prostora bude starija i veća od njega samog, prostrana i velika kao istorija ljudske težnje za lepotom susreta.

Za dvadesetogodišnjicu postojanja Muzeja afričke umetnosti želimo da se zahvalimo svima koji su svojom ljubavlju i radom bili uz nas, našim donatorima Vedi i dr Zdravku Pečaru, našem osnivaču - Skupštini grada Beograda, našim darodavcima, kolegama i saradnicima, predstavnicima afričkih zemalja u Beogradu sa kojima gradimo mostove prijateljstva.

Izložba poklona za dvadeset godina Muzeja, Afro-festival i Centar za afrikanistiku koji osnivamo u ovoj godini, pri Muzeju afričke umetnosti, naš su mali napor da veliku ideju umetnosti stavimo u korak sa savremenim programom kulturnih prestonica sveta.

Zorica Milivojević
maj 1997.

Maska. Zair. Drvo. Vis. 34 cm. Poklon Dragoljuba
Najmana, 1978. (Inv. br 1230)

Narcisa Knežević-Šijan
**MAGIJA,
TRADICIJA,
SAVREMENOST**

20 godina Muzeja afričke umetnosti
Izbor poklona 1977-1997.

Pre dve decenije, 23. maja 1977. godine, osnovan je u Beogradu Muzej afričke umetnosti – Zbirka Vede i dr Zdravka Pečara, jedina specijalizovana institucija te vrste na Balkanu. Bio je to prvorazredni događaj za Beograd, koji je time dobio, poput mnogih evropskih metropola, muzej posvećen umetnosti jedne druge, za kulturu sveta velike i značajne civilizacije. Zbirka Pečarevih, od 1200 originalnih primeraka afričke umetnosti, sakupljana sa neizmernom ljubavlju, poznavanjem i istražnošću, na ogromnom prostranstvu Zapadne Afrike, otvarala je izvanredne mogućnosti za proučavanje i prezentaciju različitih aspekata afričke civilizacije i stvaralaštva.

Identifikaciju predmeta i koncepciju Muzeja, sačinila je etnolog Jelena Aranđelović-Lazić, prvi i dugogodišnji direktor Muzeja. Zbirka je smeštena u namenski projektovanu zgradu arhitekte Slobodana Ilića a likovno rešenje postavke uradili su arhitekte Saveta i Slobodan Mašić. Tokom dvadeset godina postojanja, Muzej je u svojim izložbenim salama, kao i u mnogim drugim muzejima i galerijama u Jugoslaviji, priredio preko stotinu tematskih, studijskih i gostujućih izložbi. Generacije istoričara umetnosti, etnologa, arheologa, umetnika i stručnjaka najrazličitijih profila, doživljavale su ovaj Muzej kao laboratoriju za sopstvena istraživanja. Vitalnost Muzeja ogledala se i u velikom interesovanju publike za pojedine muzejske izložbe kao i druge edukativne, naučne ili popularne programe.

Međutim, nezaobilazna naznaka vitalnosti jedne muzejske kuće jeste i popu-

njavanje njenih zbirki. S obzirom na specifičnost prikazanog materijala, geografsku udaljenost, nemogućnost istraživanja na terenu, kao i vrlo ograničene finansijske mogućnosti, Muzej afričke umetnosti u Beogradu je vrlo retko bio u prilici da otkupljuje nove eksponate. Pa ipak, novi predmeti, mimo osnovne zbirke Pečarevih, stizali su u muzejski fond putem poklonova – poklona ljudi dobre volje, poklona entuzijasta, naučnika, lekara, diplomata, inženjera, naših »afričkih putnika«... Darodavci su i Afrikanci, koji su od početka podržavali ovaj Muzej, osećajući ga kao deo sebe: vlade afričkih zemalja, diplomatе, umetnici, muzealci, književnici i naučnici. Svi oni tokom proteklih 20 godina, značajno su doprineli obogaćivanju i upotpunjavanju osnovnog muzejskog fonda, poklonivši 193 predmeta u periodu od 1977. do 1997. godine. Značaj ovih donacija je utoliko veći što na terenu, u samoj Africi, predmeti tradicionalne umetnosti vremenom nestaju u procesu modernizacije, i sve je manje mogućnosti da se nabave originalni primerci. A savremena shvatanja, paralelno uz nova istraživanja afričkih tradicionalnih kultura i najnovija arheološka otkrića, obavezuju da se bogato nasleđe Afrike izučava, prezentuje i publikuje u izvornom obliku.

Muzej afričke umetnosti u Beogradu je zahvalan svim pojedincima, institucijama i zemljama koji su svojim poklonima doprineli uvećavanju njegovih zbirki. Na samom kraju ovog kataloga, u Spisku poklona, mi ćemo pomenući sve one koji su svojim darovima uvećali i upotpunili zbirku Muzeja afričke umetnosti.

Afrička umetnost javljala se u svojoj dugoj tradiciji kao manifestacija animizma i magije, religije i mitologije, a svaki umetnički predmet imao je svoju namenu, ulogu u konkretnom običaju i životu. Tako su, kao neodvojivi deo tradicionalnog života nastali i današnji eksponati Muzeja: predmeti magijsko-ritualne namene (figure predaka, maske, fetiši), zatim umetnički oblikovani predmeti svakodnevne upotrebe (oruđe, oružje, posude, nakit, muzički instrumenti, tkanine) ili elementi arhitektonske dekoracije (vrata, stubovi).

Izbor eksponata, koji prezentujemo na izložbi Poklona muzeju od 1977. do 1997. obuhvata najvećim delom maske i skulpture od drveta jer one predstavljaju najtipičniji izraz afričke umetnosti. I pored prilične raznovrsnosti materijala (kamen, glina, bronza ili slonovača) u tradicionalnoj skulptorskoj umetnosti Afrike – drvo preovlađuje. Međutim, u klimatskim uslovima u kojima nastaje, skulptura od drveta može da dostigne starost od jedva 150 godina. Možda je i to jedan od razloga što je ova umetnost tradicionalna – umetnici rezbari prenosili su svoje umeće kroz generacije, i često je to umeće bivalo privilegija samo određenih porodica. Dletom ili nožem, anonimni afrički rezbar stvara najčešće nerealističke forme, prilagođavajući se materijalu u kojem radi. Na kraju svog skulptorskog posla umetnik polira i boji statue biljnim uljima ili pigmentom boje. Uglavnom su to monohromne, sasvim tamno ili crno obojene statue ili maske, ali postoje i brojni primeri polihromnog ukrašavanja. Maske su često dekorisane i drugim materijalima: staklenim perlama, kauri školjkama, bakarnim ili bronzanim listićima, komadićima tkanina ili životinjske kože...

Po tradicionalnom shvatanju, drvo je

boravište natprirodnih snaga, sedište duša predaka i simbol plodnosti. Afričko drvorezbarstvo se stoga uvek odlikuje poštovanjem materijala. Kod figura i maski gotovo je uvek vidljivo deblo drveta, i ono je tretirano kao osnovni polazni oblik. Verovatno iz toga proističu i naglašena vertikalnost, statičnost ali i monumentalnost afričke drvene plastike. Ova umetnost izražava određene ideje, nikada ne podražavajući forme iz prirode i otuda apstraktnost ili »kubizam«, izrazita stilizacija, ekspresivnost ili nadrealni karakter figura i maski – potpuna sloboda plastike. Po tome je afrički umetnik jedinstven i naponovljiv.

Maska ili statua su, pre svega, uobličena duhovna predstava čitave zajednice, izraz određenih verovanja i običaja. Cilj umetnika nije bio da prikaže vizuelnu, već pojmovnu realnost. Čovek Afrike stvarao je svoja umetnička dela kao posrednike u kontaktu sa nedokućivim silama, jer mu, po verovanju, ona pomažu da postane gospodar opasnosti koje mu prete. Afrikanac veruje u neku univerzalnu životnu snagu koju u svet uliva svemogući Tvorac, a koja oživljava sve što je stvoreno – čoveka i životinju, biljku i zemlju. Tako su, na primer, figure predaka, stalno boravište plemenske duše, i ukoliko je figura ispunjena snagom, ona utiče na plodnost, bogatstvo i uspeh zajednice. Maske su stvorene da bi svojom snagom aktivirale duhove i zaštitiće zajednicu od zlih sila.

Istraživači afričke umetnosti, još početkom veka, zabeležili su da je ona »umetnost hiljadu plemena i umetnost hiljadu plemenskih stilova«. Pa ipak, bogatiji za iskustvo Moderne, gotovo da bismo mogli načiniti određenu tipologiju, pripisujući i prepoznajući u određenim stilovima »izme« umetnosti XX veka.

Maska Nimba, iz plemena Baga, pok-

lon Nacionalnog muzeja Gvineje (sl. 1) izrazit je primer jednog takvog sasvim osobenog stila. Svojom sjajnom izradom, velikim dimenzijama i hijeratičnošću, ona oličava zapravo boginju materinstva i zaštitnica je majki. Stavlja se na glavu igrača prilikom ceremonijalnih svečanosti, tako što igrač gleda kroz otvore na grudnom košu maske. Telo igrača je potpuno prekriveno odećom od rafije, a osoba koja je nosi dostiže visinu od preko dva metra. Maska Nimba tipičan je primer »nadrealističkog« shvatanja umetnika, predstavljajući zapravo fantastičan spoj ljudskih i životinjskih crta. Maska ima bistu i obraze žene, nos u vidu kljuna ptice Kalao, usta nalik na svinjsku njušku, i oličava duh plodnosti u prirodi, u čitavom živom svetu.

Poznato je da se skulptura visokih umetničkih dometa razvila kod sedelačkih naroda Zapadne Afrike, južno od Sahare, zemljoradnika sudanske i Bantu grupe naroda, koji su stolecima ostajali na teritoriji svojih predaka, stvarajući naselja, trajne društvene organizacije, a kao posledicu toga – umetnost. Eksponati inicijalne zbirke Pečarevi potiču od ove grupe zapadnoafričkih zemljoradnika, među kojima su narodi: Dogon, Bambara, Malinke, Mosi, Bobo, Kisi, Baga, Dan, Gere, Senufo, Baule, Ašanti, Fon, Joruba. A vrlo značajnu dopunu predstavlja poklon zbirka Dragoljuba Najmana od 22 maske i skulpture iz Zaira, područja gde Pečarevi inače nisu boravili. Radi muzeološke reprezentativnosti materijala, odnosno zastupljenosti umetnički najznačajnijih geografskih oblasti afričkog kontinenta, ovaj poklon je veoma dragocen. Reč je o oblasti ekvatorijalnih šuma i savana današnjeg Zaira, koje predstavlja veliko područje afričke skulpture u drvetu. U prošlosti su na ovoj teritoriji postojale

četiri države: kraljevstvo Konga, i manja kraljevstva, Bakuba, Baluba i Balunda, koje dostižu svoj vrhunac između 15. i 18. veka. I pored znatnih uticaja hrišćanstva i Islama u prošlosti, Bantu stanovništvo, koje naseljava ove oblasti sledi tradicionalna animistička verovanja. Umetnost stvarana prvenstveno za potrebe religije i magije, javlja se u velikoj raznovrsnosti oblika i stilova.

Najzačajniji izraz ove umetnosti su maske, a najčešće su nošene prilikom svečanosti inicijacija, ceremonijalnog uvođenja mladića i devojaka u svet zrelosti. **Maske naroda Basalampasu** javljaju se u dva osnovna tipa, jedne, načinjene od pletenih niti rafije (sl. 2) nadvišene kupastom visokom kapom, i druge, izrađene od drveta, prekrivene listovima bakra (sl. 3). **Maske Basuku** (sl. 4) jednostavnih crta, sa minimumom ukrasa izvedene su belom bojom koja simbolizuje duše umrlih. **Velike maske plemena Bakuba** (sl. 5) atributi moći plemenskih starešina, ističu se jakim bojama i ekspresivnošću izraza. Sve ove maske poklon su diplomate Dragoljuba Najmana iz Pariza i odlikuju se velikom izražajnošću koja potiče iz kulturnih razloga. Te maske bile su u upotrebi – što je inače jedan od najvažnijih muzeoloških kriterijuma kada je u pitanju afrička umetnost. One su korišćene u određenim ceremonijama i imale su magijsko-kulturnu namenu. Umetnici-rezbari navedenih oblasti u Zairu, imali su zadatak da kroz masku prikažu duha, biće natprirodnih moći, koje mora zračiti velikom snagom. U želji da naglase sugestivna mesta na liku, oni su često kombinovali različite materijale. Navedene maske su primer takve izuzetne ekspresivnosti: crte lica uvećane su da bi maska izazvala snažni emocionalni efekat, nos je reljefno istaknut, oči su ispušćene a usta nalik na

čeljusti životinja. Na pojedinim primercima brkovi su od životinjske dlake a zubi od metalnih klinova.

Postoji izvesna predrasuda po kojoj se afrička plastika poistovećuje sa grubo tesanim »primitivnim« idolima i da se ne upušta u slobodnije kompozicione ili kolorističke poduhvate. **Maska Mosi**, poklon Avrama Atijasa iz Beograda (sl. 6) imponuje upravo skladnim komponovanjem različitih elemenata: geometrijski apstraktno rešenim donjim delom maske, nad kojim je postavljena ženska figura obrađena u gotovo realističkom maniru. Pripadnici plemena Mosi iz Burkine Faso nose je u pogrebnim i agrarnim ceremonijama. **Maske naroda Bobo** iz iste poklon zbirke (sl. 7) su geometrijski stilizovan prikaz antilope, ptice ili bivola. U afričkoj mitologiji, životinje su imale mnogostrukе uloge, najčešće u stvaranju sveta. Po verovanju, one su i pomagale osnivaču plemena u zauzimanju teritorije koju pleme naseljava ili su prenosile određena znanja. Igrač sa maskom, uz specifičnu koreografiju i oponašanje određene životinje, verovao je da stiče snagu kojom se bori protiv zla. Ono što je specifično za maske Bobo je vrlo snažna i kontrastna polihromija. A o izuzetnoj snazi geometrizma i ekspresivnom delovanju tih maski svedoče trajni uticaji ove umetnosti na moderno shvatanje likovnosti.

Jedna od najznačajnijih i najviše publikovanih maski, kada je reč o afričkoj umetnosti, je **maska naroda Dan** koju nalazimo u Obali Slonovače i Liberiji. Naš primerak je poklon Rože Dorsenvila, publiciste sa Haitija (sl. 8). Maske Dan prikazuju ljudski lik i zapravo su apstrahovan, tradicionalno usvojen prikaz takozvanog »idealnog tipa«, a nikada nisu portreti u evropskom smislu te reči. Ukoliko bismo za ove maske upotrebili

reč portret bio bi to pre portret zajednice a ne pojedinca. Maske Dan su primer jednog takvog shvatanja, kolektivnog shvatanja lepog, sažimajući ga u svom izrazu, bez ikakve individualizacije. Ova maska se javlja i u minijaturnoj verziji, u vidu maske-pasoša, predstavljajući i praktično znak identiteta i plemenske pripadnosti.

Dva izrazito snažna sukultiorska rada u zbirci su **fetiš figura iz Liberije**, poklon Staniše Jovanovića iz Beograda (sl. 9) i **fetiš figura iz Obale Slonovače**, poklon Rastka Lazarevića iz Beograda (sl. 10). Fetiš u Africi je modelovana figura ili neki drugi predmet, za koji se veruje da ima magijsku snagu delovanja, i da može poslužiti u magijske svrhe. On služi da osloboди od straha, u borbi protiv zlih duhova. Svaki fetiš ima posebnu namenu: protiv bolesti, ali i kao zaštita od smrti ratniku ili lovcu. Ovaj tip figura je među onima koje su izvršile značajan uticaj na moderne skulptore. Moderni umetnici shvatili su predmete afričke umetnosti kao primer autonomije likovne činjenice po sebi. Smisao su otkrili u samoj likovnoj organizaciji. Njih je privukla »arhitekturna gradnja« afričkih skulptura, svedenost formi, načini sklopova masa i čisto plastična rešenja afričke umetnosti.

U Africi je, pored apstraktne, stilizovane i ekspresivne umetnosti magijsko ritualnih predmeta, kao što su maske, figure predaka i fetiši, postojala i umetnost sasvim »klasičnog« izraza. Takva je umetnost Ife i Benina (sl. 11 i sl. 12), poklon nigerijske vlade Muzeju. Ove skulpture na najbolji način pokazuju jednostranost tumačenja afričke umetnosti kao »primitivne«.

Glava Olokuna, božanstva vode primer je portretske umetnosti civilizacije Ife, koja je doživela svoj vrhunac između

12. i 15. veka. Prefinjena tetovirana šara oblikuje površinu lica zadržavajući individualnu vitalnost u savršeno obuzdanoj izvajanoj masi.

Portret beninskog kralja reprezentativan je primer bronze kraljevstva Benin, čija je umetnost cvetala između 15. i 19. veka. Prefinjenost stila zapaža se u plastičnosti oblika ukrašenih površinskim ornamentima, u zaobljenom kupastom šlemu, bademastim očima i pravilnom nosu, glavi učvršćenoj u orglici. Brižljivo izrađena uz strogo uvažavanje formalnih kriterijuma, ova skulptura ima »klasično« dostojanstvo.

Nigerijske bronzane skulpture Ife i Benina rađene su komplikovanom unikatnom tehnikom livenja pomoću voska (cire perdue). Izloženi primerci nastali su u našem veku, na osnovu starih predložaka.

Otkriće skulptura Ife i Benina bio je značajan trenutak za prihvatanje, tumačenje i ocenjivanje afričke umetnosti kao celine. Otkrivena su dela jedne, i po zapadnom shvatanju »visoke« umetnosti izuzetne tehničke perfekcije, a po oceni teoretičara umetnosti i izuzetnih likovnih kvaliteta. Ove skulpture su poređene sa klasičnim portretima iz starog Egipta, Rima i Renesanse.

Kada govorimo o afričkoj umetnosti u prošlosti, nužno se nameće pitanje i što je sa afričkim umetničkim izrazom danas.

Od radova savremenih afričkih umetnika izabrali smo reljef iz Konga od tvrdog drveta koji predstavlja svirača na sanzi (sl. 13) poklon predsedništva SFRJ.

Predmeti novije izrade, rađeni od abonosa, mahagonija ili drugog tvrdog drveta, nemaju uvek lepotu, maštovitost, zanatsku vrednost i izvornost tradicionalne umetnosti. Pa ipak, ne treba nikako podcenjivati ovu novu rezbarsku umetnost, koja je često originalna uprkos promenljivosti inspiracije i akcentu na živopisnom i dekorativnom. Bez obzira na umetničke domete, savremena dela daju naznaku vitalnosti afričke umetnosti, koja je imala viševekovni put u okviru tradicionalnih afričkih društava i njihovih religioznih kulturnih zahteva, sa jedne, i potreba reprezentativne umetnosti afričkih kraljevskih središta, sa druge strane. Autentična, stara umetnost preobražava se i javlja u novom vremenu iz potpuno drugačijih pobuda. Skriven, tajnovit rad afričkih rezbara u dubini tropskih šuma, po tradicionalnim kanonima i tajnom upućivanju starijih majstora, namenjen kultu ili kraljevskom ritualu, zamenjen je novim, često komercijalnim motivima, i novim izrazom. Pa ipak, u ovu novu umetnost, afrički umetnici unose deo svog podneblja i kulture, neuništvo rezbarsko umeće, i još jednom, izuzetan osećaj za skulptoralnu formu.

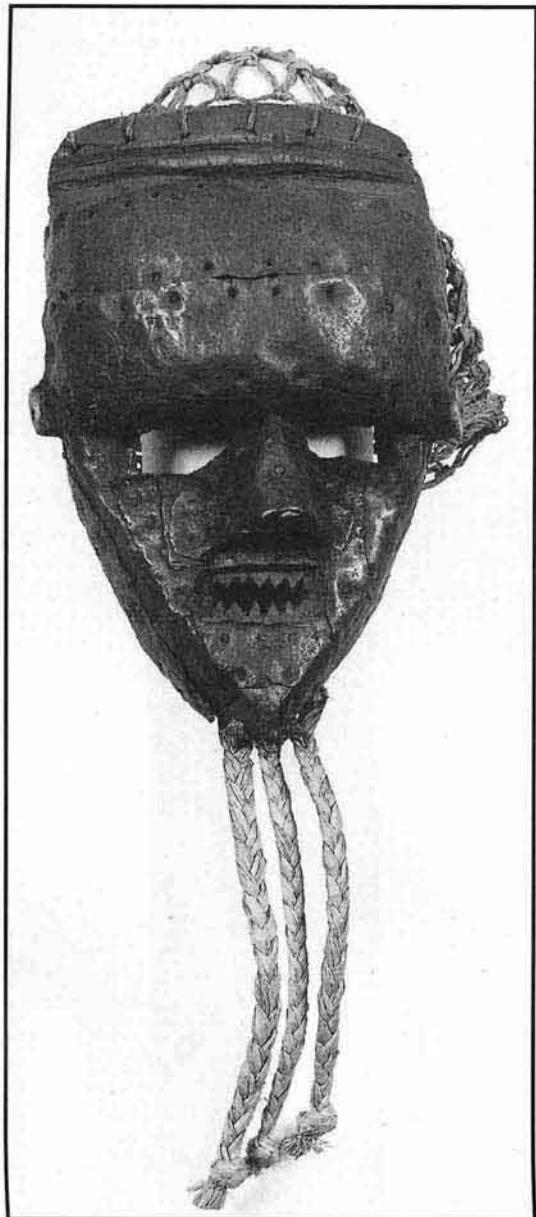
ILUSTRACIJE

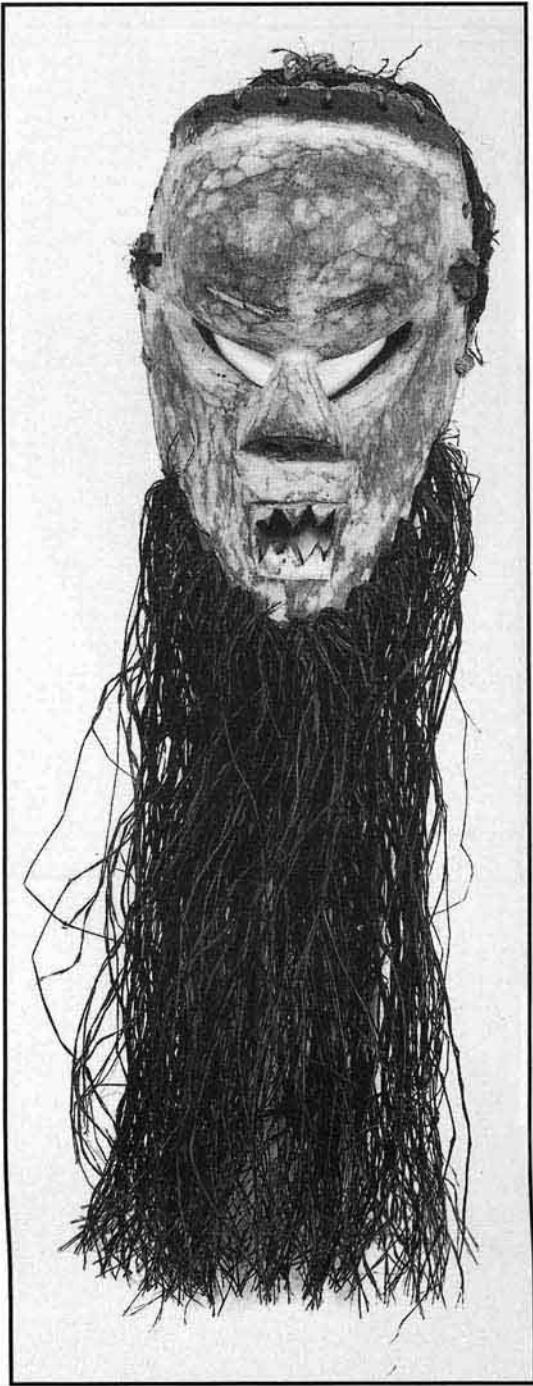
Sl. 1. Maska, Nimba, Baga, Gvineja. Vis. 115 cm.
Poklon Nacionalnog muzeja iz Konakrija, 1986.
(Inv. br. 1523)

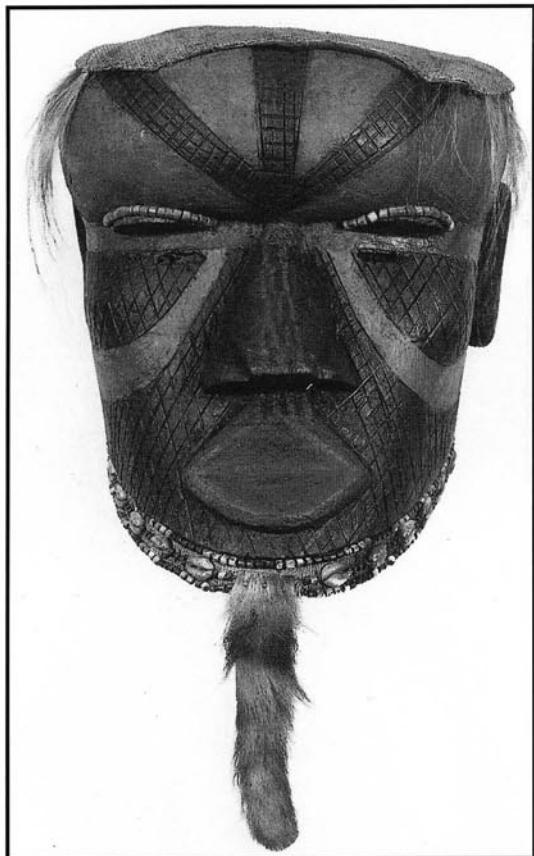
Sl. 2. Maska. Basalampasu, Zair, Rafija. Vis 72 cm
Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. (Inv. br. 1227)

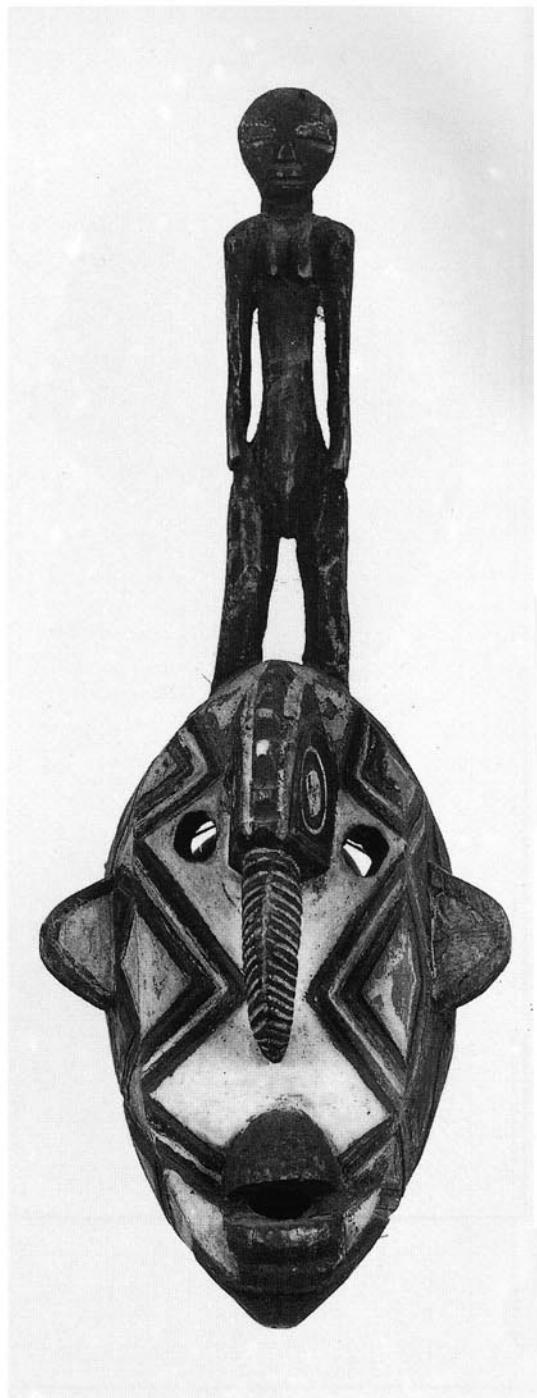
Sl. 3. Maska. Basalampasu, Zair. Drvo i bakar.
Vis.30 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978.
(Inv. br 1228)

Sl. 4. Maska. Basuku, Zair. Drvo. Vis. 27 cm.
Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. (Inv. br 1223)

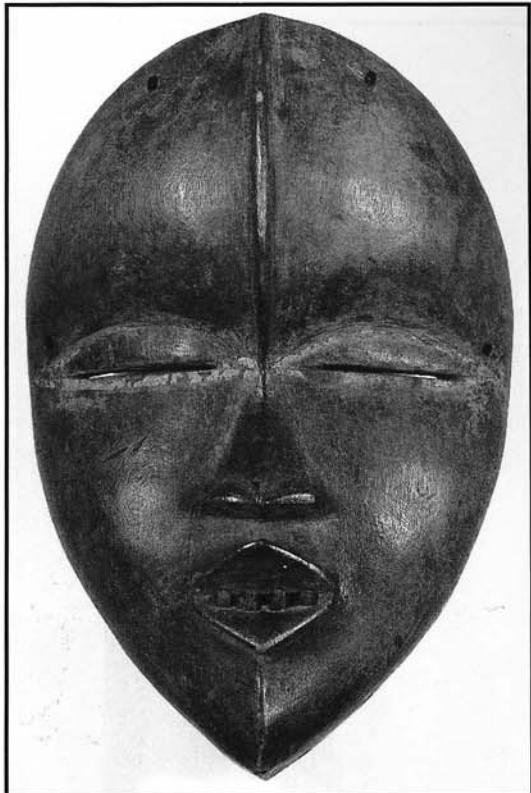
Sl. 5. Maska. Bakuba, Zair. Drvo. Vis. 30 cm.
Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. (Inv. br. 1222)

Sl. 6. Maska. Mosi, Burkina Faso. Drvo. Vis 71
cm. Poklon Avrama Atijasa, 1995. (Inv. br 1612)

Sl. 7. Maska. Bobo, Burkina Faso. Drvo. Visina 70 cm. Poklon Avrama Atijasa, 1995. (Inv. br 1613)

Sl. 8. Maska. Dan, Obala Slonovače. Drvo. Vis. 28 cm. Poklon Rože Dorsenvila, 1980. (Inv. br 1297)

Sl. 9. Figura fetiša. Liberija. Drvo. Vis. 99 cm.
Poklon Staniše Jovanovića, 1978. (Inv. br 330)

Sl. 10. Figura fetiša. Obala Slonovače. Drvo. Vis 66
cm. Poklon Rastka Lazarevića, 1991. (Inv. br.1524)

Sl. 11. Glava Olokuna. Ife, Nigerija. Vis. 50 cm.
Poklon Vlade Nigerije, 1983. (Inv. br. 1379)

Sl. 12. Poprsje beninskog kralja. Benin, Nigerija. Vis.
50 cm. Poklon Vlade Nigerije, 1983. (Inv. br 1379)

Sl. 13. Figura muškarca. Kongo. Drvo. Vel. 125 x 50 cm. Poklon Predsedništva SFRJ, 1982. (Inv. br 1376)

LITERATURA

1. Leonard Adam, Primitivna umetnost, Kultura, Beograd 1963.
2. Jelena Aranđelović-Lazić, Umetnost Zapadne Afrike, katalog, Beograd 1973.
3. Jelena Aranđelović-Lazić, Muzej afričke umetnosti, katalog, Beograd 1977.
4. J. B. Donne, Art in society, London 1978.
5. Dietrich Drost, Ornament i Plastika, Jugoslavija, Beograd 1964.
6. General History of Africa, UNESCO, 1981.
7. B. Holas, Animaux dans l'art ivoreen, Paris 1969.
8. Elsy Leuzinger, Umetnost crne Afrike, »Polja« br. 227, Novi Sad 1978.
9. Nataša Njegovanović-Ristić, Simboli ženske plodnosti u plastici Zapadne Afrike, katalog, Beograd 1994.
10. Jean Louis Paudrat, The Dance, Art and Ritual of Africa, Collins London 1978.
11. Leon Underwood, Abstraction in African and European Art, Studio, London 1948.
12. Leon Underwood, Masks of West Africa, London 1964.
13. Ladislás Segy, African sculpture, Dover, N. Y. 1958.
14. Ethnic and tourist art, University of California press, Berkeley and Los Angeles, 1976.
15. Roger Fry, Negro sculpture, London 1920.
16. Paul S. Wingert, Futher style analysis in African sculpture, African Arts, Autumn 1972.
17. Boris de Rachewiltz, Introduction to African art, London 1966.
18. Malcolm Mc Leod, Treasures of African Art, New York, 1980.
19. Senka Kovač, Maska kao znak Filozofski fakultet, Beograd, 1996.

POKLONI MUZEJU AFRIČKE UMETNOSTI (1977-1997)

1. Puška. Gabon. Dužina 128 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 916.
2. Puška. Gabon. Dužina 134 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 917.
3. Puška. Gabon. Dužina 138 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 918.
4. Koplje. Gabon. Dužina 152 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 919.
5. Koplje. Gabon. Dužina 140 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 920.
6. Kovački meh. Gabon. Dužina 59 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 921.
7. Zvono. Gabon. Visina 42 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 922.
8. Rog. Gabon. Dužina 38 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 923.
9. Drvena alatka. Gabon. Dužina 41 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 924.
10. Koplje. Gabon. Dužina 182 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 925.
11. Koplje. Gabon. Dužina 182 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 926.
12. Tučak. Gabon. Dužina 70 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 927.
13. Ženska glava. Gabon. Visina 20 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 928.
14. Sečivo alatke. Gabon. Dužina 13,5 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 929.

15. Činija. Gabon. Prečnik 18 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 1284.
16. Drvena kašika. Gabon. Dužina 22 cm. Poklon H. O. Bonga, predsednika Gabona, 1977. Inv. br. 1285.
17. Ogrlica. Dogon. Mali. Dužina 23 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1182.
18. Ogrlica. Dogon. Mali. Dužina 32 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1183.
19. Ogrlica. Mali. Dužina 32 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1185.
20. Ogrlica od plodova. Mali. Dužina 40,5 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1186.
21. Ogrlica od slame. Mali. Dužina 35 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1187.
22. Naušnica. Mali. Prečnik 3 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1189.
23. Tkanina. Dogon. Mali. Dužina 166 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1233.
24. Tkanina. Bambara. Mali. Dužina 168 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1234.
25. Tkanina. Bambara. Mali. Dužina 164 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1235.
26. Tkanina. Bambara. Mali. Dužina 158 cm. Poklon Branka Kosića, 1978. Inv. br. 1236.
27. Ogrlica od slame. Mali. Dužina 29 cm. Poklon Branka Kosića, 1983. Inv. br. 1351.
28. Ogrlica od slame. Mali. Dužina 26 cm. Poklon Branka Kosića, 1983. Inv. br. 1352.
29. Narukvica od slame. Mali. Prečnik 6,5 cm. Poklon Branka Kosića, 1983. Inv. br. 1353.
30. Ogrlica. Mali. Dužina 46,5 cm. Poklon Branka Kosića, 1983. Inv. br. 1354.
31. Naušnica. Mali. Prečnik 5 cm. Poklon Branka Kosića, 1983. Inv. br. 1355. (2 komada).
32. Naušnice. Mali. Prečnik 2 cm. Poklon Branka Kosića, 1983. Inv. br. 1356. (2 komada).
33. Narukvica roba. Liberija. Prečnik 8,5 cm. Poklon Staniše Jovanovića, 1978. Inv. br. 1190.
34. Palica za ples. Dužina 55 cm. Poklon Staniše Jovanovića, 1978. Inv. br. 1197.
35. Šefovska kapa. Prečnik 27 cm. Poklon Staniše Jovanovića, 1978. Inv. br. 1237.
36. Statua od gline. Kamerun. Visina 30 cm. Poklon Staniše Jovanovića, 1978. Inv. br. 1258.
37. Mineral »sirme«. Sudan. Dimenzije 1,5 x 2 cm. Poklon Milana Leskovca, 1978. Inv. br. 1201.
38. Torbica ukrašena perlama. Dimenzije 40 x 10 cm. Poklon Milana Leskovca, 1978. Inv. br. 1202.
39. Pinceta. Dužina 14 cm. Poklon Milana Leskovca, 1978. Inv. br. 1203.
40. Instrument za ukrašavanje kapaka. Dužina 17,5 cm. Poklon Milana Leskovca, 1978. Inv. br. 1204.
41. Instrument za ukrašavanje kapaka. Dužina 12,3 cm. Poklon Milana Leskovca, 1978. Inv. br. 1205.
42. Skulptura »užama«. Makonde. Mozambik. Poklon Ricarda Texeira Duarte, 1979. Visina 32,5 cm. Inv. br. 1207.
43. Ptica. Gana. Visina 28,5 cm. Poklon Roger Felli, Ministarstvo inostranih poslova Gane, 1978. Inv. br. 1208.
44. Statueta. Kongo. Visina 39 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1209.
45. Skulptura. Makonde. Visina 55 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1210.
46. Skulptura. Makonde. Visina 55 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1211.
47. Skulptura. Makonde. Visina 59 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1212.
48. Skulptura. Makonde. Visina 50,5 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1213.
49. Skulptura. Makonde. Visina 51,5 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1214.
50. Maska. Zair. Visina 31 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1215.
51. Maska. Zair. Visina 34,5 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1216.
52. Maska. Zair. Visina 37 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1217.
53. Maska. Zair. Visina 35 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1218.
54. Maska. Zair. Visina 32,5 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1219.
55. Maska. Zair. Visina 33,5 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1220.
56. Velika šefovska maska. Zair. Visina 70 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1221.
57. Maska. Bakuba. Zair. Visina 30 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1222.
58. Maska. Basuku. Zair. Visina 27 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1223.
59. Maska. Basalampasu. Zair. Visina 27 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1224.
60. Maska. Basalampasu. Zair. Visina 49 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1225.

61. Maska. Basalampasu. Zair. Visina 49 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1226.
62. Maska. Basalampasu. Zair. Visina 72 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1227.
63. Maska. Basalampasu. Zair. Visina 30 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1228.
64. Maska. Bapende. Zair. Visina 30 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1229.
65. Maska. Zair. Visina 34 cm. Poklon Dragoljuba Najmana, 1978. Inv. br. 1230.
66. Tkanica. Nigerija. Dužina 24,3 cm. Poklon Draga Muvrina, 1979. Inv. br. 1239. (4 komada).
67. Tunika. Nigerija. Dimenzija 88 x 64 cm. Poklon Draga Muvrina, 1979. Inv. br. 1240.
68. Batik-tkanina. Nigerija. Dimenzije 85 x 150 cm. Poklon Draga Muvrina, 1979. Inv. br. 1241.
69. Tkanina. Nigerija. Dimenzije 194 x 57 cm. Poklon Draga Muvrina, 1979. Inv. br. 1242.
70. Slon. Gana. Dužina 22 cm. Poklon Jelene Aranđelović-Lazić, 1977. Inv. br. 1260.
71. Zdela. Gana. Dimenzije 18,5 x 8 cm. Poklon Jelene Aranđelović-Lazić, 1977. Inv. br. 1269.
72. Narukvica. Gana. Prečnik 7,7 cm. Poklon Jelene Aranđelović-Lazić, 1977. Inv. br. 1357.
73. Ogrlica. Etiopija. Dužina 21 cm. Poklon Jelene Aranđelović-Lazić, 1977. Inv. br. 1358.
74. Ogrlica. Etiopija. Dužina 24 cm. Poklon Jelene Aranđelović-Lazić, 1977. Inv. br. 1359.
75. Balafon. Mali. Dužina 98 cm. Poklon Muse Traore, predsednika Malija, 1979. Inv. br. 1286.
76. Kora. Mali. Dužina 116 cm. Poklon Muse Traore, predsednika Malija, 1979. Inv. br. 1287.
77. Štap poglavice. Gabon. Visina 100 cm. Poklon Žan-Rober Finginovanija, ambasadora Gabona, 1979. Inv. br. 1289.
78. Ženska glava. Gabon. Visina 22,5 cm. Poklon Žan-Rober Finginovanija, ambasadora Gabona, 1979. Inv. br. 1290.
79. Kompozicija sa pticom i leptirima. Gvineja. Dimenzije 51,5 x 40 cm. Poklon Dobrivoja Vidića, 1980. Inv. br. 1291.
80. Maska-pasoš. Basa. Liberija. Poklon Rože Dorsenvila, 1980. Dimenzije 9,5 x 5 cm. Inv. br. 1293.
81. Maska-pasoš. Liberija. Dimenzije 15 x 4 cm. Poklon Rože Dorsenvila, 1980. Inv. br. 1294.
82. Ženska glava. Gola. Liberija. Dimenzije 21 x 11 cm. Poklon Rože Dorsenvila, 1980. Inv. br. 1295.
83. Maska. Dan. Obala Slonovače (ili Liberija). Dimenzije 23 x 14,5 cm. Poklon Rože Dorsenvila, 1980. Inv. br. 1296.
84. Maska. Dan. Obala Slonovače (ili Liberija). Dimenzije 28 x 17,5 cm. Poklon Rože Dorsenvila, 1980. Inv. br. 1297.
85. Zvečka na nogu. Dan. Obala Slonovače. Prečnik 11 cm. Poklon Rože Dorsenvila, 1980. Inv. br. 1298.
86. Zvečka na nogu. Dan. Obala Slonovače. Prečnik 11 cm. Poklon Rože Dorsenvila, 1980. Inv. br. 1299.
87. Skulptura. Makonde. Zambija. Visina 51,5 cm. Poklon Roksande Njeguš, 1980. Inv. br. 1301.
88. Vrška za hvatanje rakova. Pel. Liberija. Veličina 69,5 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1361.
89. Vrška za hvatanje rakova. Pel. Liberija. Dimenzije 66,5 x 13 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1362.
90. Bubanj. Pel. Liberija. Dimenzije 31,2 x 13 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1363.
91. Bubanj. Pel. Liberija. Dimenzije 24 x 9 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1364.
92. Balafon. Liberija. Dimenzije 32 x 28 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1365.
93. Muzički instrument. Liberija. Dimenzije 30 x 15 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1366.
94. Dečja igračka - zmija. Liberija. Dužina 32,5 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1367.
95. Dečja igračka - krokodil. Liberija. Dužina 31 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1368.
96. Dečja igračka - mravojed. Liberija. Dužina 31 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1369.
97. Dečja igračka - nož. Liberija. Dužina 34 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1370.
98. Motika. Pel. Liberija. Dužina 48 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1371.
99. Mačeta. Liberija. Dužina 49 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1372.
100. Sečivo sekire. Liberija. Dužina 26,5 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1373.

101. Deo alatke. Liberija. Dužina 16 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1374.
102. Tunika. Liberija. Dimenzije 100 x 75 cm. Poklon dr Darka Stošića, 1981. Inv. br. 1375.
103. Svirač na sanži. Kongo. Dimenzije 125 x 50 cm. Poklon Predsedništva SFRJ, 1982. Inv. br. 1376.
104. Tkanina »kente«. Gana. Dimenzije 215 x 340 cm. Poklon Predsedništva SFRJ, 1982. Inv. br. 1377.
105. Reljef u drvetu. Nepal. Dimenzije 90 x 76 cm. Poklon Predsedništva SFRJ, 1982. Inv. br. 1378.
106. Glava Olokuna. Ife. Nigerija. Visina 50 cm. Poklon vlade Nigerije, 1983. Inv. br. 1379.
107. Glava-poprsje beninskog kralja. Benin. Nigerija. Visina 49,5 cm. Poklon vlade Nigerije, 1983. Inv. br. 1380.
108. Kašika. Mesto Gao, Mali. Poklonio Jaffar Seidou Cisse, ing. šumarstva, 1984. Visina 22 cm. Inv. br. 1399.
109. Poklopac. Songaja. Gao, Mali. Prečnik 16,5 cm. Poklonio Jaffer Saidou Cisse, ing. šumarstva, 1984. Inv. br. 1400.
110. Poklopac. Songaja. Gao, Mali. Prečnik 25 cm. Poklonio Jaffer Saidou Cisse, 1984. Inv. br. 1401.
111. Poklopac. Songaja. Gao, Mali. Prečnik 30 cm. Poklonio Jaffer Saidou Cisse, 1984. Inv. br. 1402.
112. Maska. Mesto Cove, obl. Baname, Benin. Veličina 69 cm. Poklonio Paul Kopffon, ambasador Benina, 1985. Inv. br. 1403.
113. Maska. Benin. Veličina 16,5 cm. Poklonio Paul Kopffon, ambasador Benina. 1985. Inv. br. 1404.
114. Model sedla. Tuarezi. Mali. Dimenzije 42 x 31 cm. Poklonio Kibili Demba Dialo, ambasador Malija, 1985. Inv. br. 1405.
115. Jastuće za sedlo. Tuarezi. Mali. Prečnik 43 cm. Poklonio Kibili Demba Dialo, ambasador Malija, 1985. Inv. br. 1406.
116. Narukvica. Mali. Prečnik 6,5 cm. Poklon Milene i Branka Kosića, 1985. Inv. br. 1407.
117. Dečja narukvica. Mali. Prečnik 6 cm. Poklon Milene i Branka Kosića, 1985. Inv. br. 1408.
118. Dečja narukvica. Mali. Prečnik 6 cm. Poklon Milene i Branka Kosića, 1985. Inv. br. 1409.
119. Ogrlica od semenki. Mali. Dužina 36 cm. Poklon Milene i Branka Kosića, 1985. Inv. br. 1410.
120. Ogrlica od semenki. Mali. Dužina 40 cm. Poklon Milene i Branka Kosića, 1985. Inv. br. 1411.
121. Narukvica od srebra. Mali. Prečnik 4,5 cm. Poklon Milene i Branka Kosića, 1985. Inv. br. 1412.
122. Zvečke. Zapadni Kamerun. Dimenzije 36 x 32 cm. Poklonio prof. dr Gvido Nonveiller, 1985. Inv. br. 1491. (2 komada).
123. Skulptura »užima«. Makonde. Tanzanija. Visina 97 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1492.
124. Skulptura »užima«. Makonde. Tanzanija. Visina 92 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1493.
125. Skulptura »užima«. Makonde. Tanzanija. Visina 90 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1494.
126. Reljef. Makonde. Tanzanija. Dimenzije 104 x 17 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1495.
127. Skulptura. Makonde. Tanzanija. Visina 65 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1496.
128. Skulptura. Makonde. Tanzanija. Visina 74 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1497.
129. Skulptura. Makonde. Tanzanija. Visina 63 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1498.
130. Skulptura. Makonde. Tanzanija. Visina 51 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1499.
131. Skulptura. Makonde. Tanzanija. Visina 39 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1500.
132. Skulptura. Makonde. Tanzanija. Visina 28 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1501.
133. Skulptura. Makonde. Tanzanija. Visina 30 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1502.
134. Figura žene. Makonde. Tanzanija. Visina 20,5 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1503.

135. Figura žene. Makonde. Tanzanija. Visina 16,5 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1504.
136. Ptica. Makonde. Tanzanija. Visina 16 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1505.
137. Poprsje. Makonde. Tanzanija. Visina 12,3 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1506.
138. Reljef. Makonde. Tanzanija. Dimenzije 33 x 42 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1507.
139. Reljef. Makonde. Tanzanija. Dimenzije 26 x 7,7 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1508.
140. Reljef. Makonde. Tanzanija. Dimenzije 12 x 7,8 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1509.
141. Češalj. Makonde. Tanzanija. Dužina 23,5 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1510.
142. Češalj. Makonde. Tanzanija. Dužina 24 cm. Poklon ambasadora Milana Kneževića, 1986. Inv. br. 1511.
143. Skulptura devojke. Rad umetnika H. B. Hona. Drvo. Visina 47 cm. Poklon g. Arapa Moja (Arap Moi), predsednika Kenije, 1989. Inv. br. 1514.
144. Skulptura »porodica«. Tri figure na postamentu. Drvo. Visina 58 cm. Poklon g. Keneta Kaunde, predsednika Zambije, 1989. Inv. br. 1515.
145. Skulptura od kamena. Rad Tomasa Kuvhenga. Zimbabve. Poklon Nacionalne galerije iz Hararea, 1988. Visina 34 cm. Inv. br. 1516.
146. Glava majmuna. Kamen. Visina 26 cm. Rad vajara Tanizani Akuda. Poklon Nacionalne galerije iz Hararea, 1988. Inv. br. 1517.
147. Glava devojke. Drvo. Visina 30 cm. Poklon Abde-el Rahmana Khana, izvršnog direktora UNIDA, Tanzanija, 1989. Inv. br. 1518.
148. Glava muškarca. Drvo. Visina 30,5 cm. Tanzanija. Poklon Abd-el Rahmana Khana, izvršnog direktora UNIDA, 1989. Inv. br. 1519.
149. Reljef. Bakar. Zambija. Prečnik 75,5 cm. Poklon g. Keneta Kaunde, predsednika Zambije, 1989. Inv. br. 1520.
150. Stolica. Ašanti. Gana. Veličina 45 x 59,5 cm. Drvo. Poklon gđe Christine Oduro, ambasadora Gane, 1989. Inv. br. 1521.
151. Maska »Nimba«. Gvineja. Drvo. Visina 67 cm. Poklon ambasade Gvineje, 1989. Inv. br. 1522.
152. Maska »Nimba«. Gvineja. Drvo. Visina 115 cm. Poklon Nacionalnog Muzeja iz Konakrija, 1986. Inv. br. 1523.
153. Fetiš figura. Obala Slonovače. Drvo, rafija i školjke kauri. Visina 66 cm. Poklon g. Rastka Lazarevića, 1991. Inv. br. 1524.
154. Skulptura. Zambija. Drvo. Visina 66,5 cm. Poklon ambasadora Đura Vukolića, 1991. Inv. br. 1525.
155. Stolica. Drvo. Visina 40 cm, sedište 30 x 26 cm. Poklon ambasadora Đura Vukolića, 1991. Inv. br. 1526.
156. Korpa. Rafija presvučena govedom crnobelom kožom sa drškama od kože. Etiopija. Prečnik 36 cm, visina sa poklopcom 38 cm. Poklon gđe Meaze Abraham, supruge ambasadora Etiopije, 1991. Inv. br. 1527.
157. Ibrik sa podmetačem. Crno bojena keramika. Podmetač od kože, obložen crveno bojenom likom. Visina ibrika 25 cm; prečnik podmetača 13 cm. Etiopija. Poklon gđe Meaze Abraham, 1991. Inv. br. 1528.
158. Činija. Keramika, bojena zeleno i sa floralnim ukrasima. Etiopija. Visina 17 cm. Poklon gđe Meaze Abraham, 1991. Inv. br. 1529.
159. Tkanica »kente«. Gana. Pamuk i svila. Dužina 83 cm. Poklon gđe Jelene Aranđelović-Lazić, 1987. Inv. br. 1534.
160. Tkanica »kente«. Gana. Svila i pamuk. Dužina 78 cm. Poklon gđe Jelene Aranđelović-Lazić, 1987. Inv. br. 1535.
161. Tkanica »kente«. Gana. Svila i pamuk. Dužina 19 cm. Poklon gđe Jelene Aranđelović-Lazić, 1987. Inv. br. 1536.
162. Tkanica »kente«. Gana. Svila i pamuk. Dužina 20 cm. Poklon gđe Jelene Aranđelović-Lazić, 1987. Inv. br. 1537.
163. Ogrlica od staklene paste. Togo. Poklon Biljane Kosi, 1983. Inv. br. 1299.
164. Niske raznobojnih perli. Togo. Poklon Biljane Kosi, 1983. Inv. br. 1319.
165. Zvečka. Kenija. Tikva i pleter. Vel. 19,5 cm. Poklon prof. dr. Gvido Nonveiller, 198. Inv. br. 1545.

166. Figura Makonde. Tanzanija. Drvo-abonos. Vis. 50 cm. Poklon gospodina Radojice Zmajkovića, 1994. Inv. br. 1550.
167. Skulptura Makonde - Kompozicija sa tri ljudske figure. Tanzanija. Drvo-abonos. Vis. 51 cm. Poklon ambasadora Milorada Komatić, 1994. Inv. br. 1551.
168. Figura - bog Šango. Joruba. Nigerija. Svetlo drvo. Vis. 26 cm. Poklon gđe Olgice Urošević, 1994. Inv. br. 1556.
169. Maska. Makonde. Tanzanija. Drvo-abonos. Vel. 38 cm. Poklon gđe Olgice Urošević, 1994. Inv. br. 1557.
170. Češalj. Trska. Zapadna Afrika. Vis. 26 cm. Poklon arh. Milice Šterić, 1994. Inv. br. 1562.
171. Tkanina. Senegal. Pamuk. Vel. 1,60 x 1,20 cm. Poklon dr Senke Kovač, 1994. Inv. br. 1576.
172. Tkanina. Sudan. Pamuk. Vel. 272 x 280 cm. Poklon gđe Lilijane Ratković-Trifunović, 1995. Inv. br. 1586.
173. Tkanina. Sudan. Pamuk. Vel. 272 x 280 cm. Poklon gđe Lilijane Ratković-Trifunović, 1995. Inv. br. 1587.
174. Kamena skulptura. Gabon. Vis. 28 cm. Poklon g. Radeta Avramovića, 1995. Inv. br. 1588.
175. Muška tunika. Gana. Pamuk. Vel. 110 cm. Poklon g. Joshua Nyarko, Sekretar ambasade Gane 1995. Inv. br. 1603.
176. Kaftan. Etiopija. Tkanina sa vezom. Vel. 148 cm. Poklon gđe Jovanke Tokin, 1995. Inv. br. 1604.
177. Šal. Etiopija. Pamuk. Vel. 480 cm. Poklon gđe Jovanke Tokin, 1995. Inv. br. 1605.
178. Korpa. Etiopija. Raznobojna rafija. Vel. 27 cm. Poklon gđe Jovanke Tokin, 1995. Inv. br. 1606.
179. Kutija. Etiopija. Raznobojna rafija. Vis. 15 cm. Poklon gđe Jovanke Tokin, 1995. br. 1607.
180. Kutija. Etiopija. Raznobojna rafija. Vis. 11 cm. Poklon gđe Jovanke Tokin, 1995. Inv. br. 1608.
181. Skulptura lovca. Bambara, Mali. Drvo-mahagoni. Vis. 56 cm. Poklon gđe Jasmine Pečar, 1995. Inv. br. 1609.
182. Nomadska pelerina. Mali. Tkanina od kamilje dlake. Poklon gđe Jasmine Pečar, 1995. Inv. br. 1610.
183. Nomadska pelerina. Mali. Tkanina od kamilje dlake. Poklon gđe Jasmine Pečar, 1995. Inv. br. 1611.
184. Maska. Bobo, Burkina Faso. Bojeno drvo. Vis. 71 cm. Poklon g. Avrama Atijasa, 1995. Inv. br. 1612.
185. Maska. Bobo, Burkina Faso. Bojeno drvo. Vis. 70 cm. Poklon g. Avrama Atijasa, 1995. Inv. br. 1613.
186. Maska. Burkina Faso. Drvo. Vis. 70 cm. Poklon g. Avrama Atijasa, 1995. Inv. br. 1614.
187. Maska »Kpelie«. Senufo, Obala Slonovače. Drvo. Vis. 55 cm. Poklon g. Avrama Atijasa, 1995. Inv. br. 1615.
188. Maska. Burkina Faso. Drvo. Vis. 50 cm. Poklon g. Avrama Atijasa, 1995. Inv. br. 1616.
189. Skulptura. Kamen. Zapadna Afrika. Vis. 21 cm. Poklon g. Avrama Atijasa, 1995. Inv. br. 1617.
190. Figura. Mosi, Burkina Faso. Drvo. Vis. 58 cm. Poklon g. Avrama Atijasa, 1995. Inv. br. 1618.
191. Figura. Mosi, Burkina Faso. Drvo. Vis. 58 cm. Poklon Avrama Atijasa, 1995. Inv. br. 1619.
192. Čutura za vodu. Samburu, Kenija. Tikva. Vis. 48 cm. Poklon gđe Kerol Karetai, 1996. Inv. br. 1628.
193. Čutura za vodu. Samburu, Kenija. Tikva. Vis. 30 cm. Poklon gđe Kerol Karetai, 1996. Inv. br. 1629.
194. Figura fetiša. Liberija. Drvo. Vis. 99 cm. Poklon g. Staniše Jovanovića, 1978. Inv. br. 330.

Izdavač:

Muzej afričke umetnosti
Zbirka Vede i dr Zdravka Pečara
Beograd, Andre Nikolića 14

Za izdavača:

Zorica Milivojević, direktor

Autor kataloga i izložbe:

Narcisa Knežević-Šijan, kustos

Uvodni tekst

Zorica Milivojević

Prilozi:

Kenet Vajt, profesor na Sorboni
Vladislav Bajac, književnik

Tehnička realizacija izložbe

Slobodan Živaljević, likovni tehničar

Fotografije:

Predrag Simović

Design:

Tode Rapaić

Tiraž:

500

